Załącznik

do Uchwały Rady Rodziców

z dnia 25.09.2026 r.

"Dziecko chce być dobre,
Jeśli nie umie – naucz,
Jeśli nie wie – wytłumacz,
Jeśli nie może - pomóż."
/Janusz Korczak/

PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY SPECJALNEGO OŚRODKA SZKOLNO-WYCHOWAWCZEGO w DĘBNIE

im. MIECZYSŁAWA JOPKA

NA ROK SZKOLNY 2026/2027

I. WPROWADZENIE

Program Wychowawczo-Profilaktyczny Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego na rok szkolny 2026/2027 stanowi integralną część działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej, rewalidacyjnej i profilaktycznej placówki.
Program obejmuje:

- Szkołę Podstawową Specjalną,
- Szkołę Przysposabiającą do Pracy,
- grupy wychowawcze SOSW.

Program jest dostosowany do potrzeb i możliwości psychofizycznych uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi.
Podstawą podejmowanych działań jest założenie, że każdy uczeń ma prawo do rozwoju na miarę swoich możliwości, do poszanowania godności, podmiotowego traktowania, bezpieczeństwa, akceptacji oraz udziału w życiu społecznym.
Działania wychowawcze i profilaktyczne są prowadzone w sposób praktyczny, systematyczny i dostosowany do indywidualnych możliwości komunikacyjnych, poznawczych, emocjonalnych, ruchowych i społecznych uczniów.
Program uwzględnia również współpracę z rodzicami/opiekunami prawnymi, instytucjami wspierającymi rodzinę i dziecko oraz środowiskiem lokalnym.

II. PODSTAWA PRAWNA

I. Podstawa prawna:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. nr 78 poz. 483 ze zm.) - art. 48 ust. 1.
- Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989 r. (Dz.U. z 1991 r. nr 120, poz. 526 ze zm.).
- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. z 2026 r. poz. 820) – art. 1, art. 26, art. 84.
- Ustawa z 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2026 r. poz. 515)
- Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2025 r. poz. 881 ze zm.).
- Ustawa z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 2151).
- Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r. poz. 1939).
- Ustawa z 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz.U. z 2024 r. poz. 1162 ze zm.).
- Ustawa z 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz.U. z 2024 r. poz. 978 ze zm.).
- Ustawa z 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz.U. z 2026 r. poz. 110 ze zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2017 r. poz. 356 ze zm.)- w roku szkolnym 2026/2027 nie dotyczy klasy I i klasy IV
- Rozporządzenie Ministra Edukacji z 11 marca 2026 r w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej,w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym(Dz.U.z 2026r .poz.378)-w roku szkolnym 2026/2027 dotyczy klasy I i IV.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (tekst jedn.: Dz.U. z 2020 r. poz. 1604 ze zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 1449).
- Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2026/2027.
- Statut Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Dębnie im.Mieczysława

Jopka

- Standardy Ochrony Małoletnich przyjęte w szkole w dniu 13 maja 2024 r.

II. Preambuła.

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny realizowany w Specjalnym Ośrodku Szkolno - Wychowawczym w Dębnie im. Mieczysława Jopka opiera się na hierarchii wartości przyjętej przez radę pedagogiczną, radę rodziców, oraz uczniów-wychowanków wynikających z przyjętej w szkole koncepcji pracy.

Treści Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego są spójne ze statutem szkoły, w tym z warunkami i sposobem oceniania wewnątrzszkolnego.

Istotą działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły jest współpraca całej społeczności szkolnej oparta na złożeniu, że wychowanie jest zadaniem realizowanym w rodzinie i w szkole, która w swojej działalności musi uwzględniać zarówno wolę rodziców, jak i priorytety edukacyjne państwa. Rolą szkoły, oprócz jej funkcji dydaktycznej, jest dbałość o wszechstronny rozwój każdego z uczniów oraz wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny.

Wychowanie rozumiane jest jako wspieranie uczniów w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej. Proces wychowania jest wzmacniany i uzupełniany poprzez działania z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży.

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny jest spójny z zatwierdzonym szkolnym zestawem programów nauczania i uwzględnia wymagania opisane w podstawie programowej.

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny określa sposób dążenia do osiągania celów kształcenia oraz realizacji zadań wychowawczych określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego. Uwzględnia także kierunki i formy oddziaływań wychowawczych, których uzupełnieniem są działania profilaktyczne skierowane do uczniów, rodziców i nauczycieli.

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny został opracowany na podstawie diagnozy w zakresie występujących w środowisku szkolnym potrzeb rozwojowych uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych oraz innych problemów występujących w środowisku szkolnym, z uwzględnieniem:

- wyników nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez kuratora oświaty,
- wyników nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora,
- ewaluacji wcześniejszego programu wychowawczo-profilaktycznego realizowanego w roku szkolnym 2025/2026.

Podstawowym celem niniejszego Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego jest wspieranie dzieci i młodzieży w rozwoju oraz zapobieganie zachowaniom problemowym i ryzykownym. Ważnym elementem realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego jest kultywowanie tradycji Ośrodka.

III. DIAGNOZA POTRZEB

Program wychowawczo-profilaktyczny powinien być corocznie aktualizowany na podstawie diagnozy przeprowadzonej w placówce.
Diagnoza obejmuje w szczególności:

- obserwację funkcjonowania uczniów,
- analizę dokumentacji psychologiczno-pedagogicznej,
- analizę IPET-ów,
- rozmowy z uczniami, na miarę ich możliwości komunikacyjnych,
- rozmowy z rodzicami/opiekunami,
- rozmowy z nauczycielami i wychowawcami,
- analizę sytuacji wychowawczych,
- analizę frekwencji,
- analizę zdarzeń zagrażających bezpieczeństwu,
- analizę potrzeb w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- analizę funkcjonowania uczniów w grupach wychowawczych,
- analizę kontaktów społecznych,
- analizę samodzielności i zaradności życiowej,
- analizę zagrożeń związanych z Internetem i urządzeniami cyfrowymi.

Najważniejsze potrzeby uczniów

W roku szkolnym 2026/2027 szczególną uwagę należy zwrócić na:

1. rozwijanie komunikacji i umiejętności wyrażania potrzeb;
2. rozwijanie samodzielności w czynnościach dnia codziennego;
3. rozpoznawanie i regulowanie emocji;
4. uczenie bezpiecznych sposobów reagowania w sytuacjach trudnych;
5. rozwijanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji;
6. przeciwdziałanie agresji i zachowaniom autoagresywnym;
7. przeciwdziałanie przemocy i wykorzystywaniu osób z niepełnosprawnościami;
8. rozwijanie umiejętności rozpoznawania sytuacji niebezpiecznych;
9. bezpieczne korzystanie z Internetu, telefonu i innych urządzeń;
10. kształtowanie zdrowych nawyków;
11. rozwijanie aktywności fizycznej;
12. przygotowanie do dorosłości;
13. rozwijanie kompetencji związanych z pracą i wykonywaniem obowiązków;
14. rozwijanie zainteresowań i mocnych stron;
15. wzmacnianie poczucia własnej wartości i sprawstwa.

IV. CZYNNIKI CHRONIĄCE

Do najważniejszych czynników chroniących należą:

- stabilne i bezpieczne środowisko SOSW;
- życzliwa relacja ucznia z nauczycielem i wychowawcą;
- indywidualizacja pracy;
- możliwość korzystania z pomocy specjalistów;
- obecność i wsparcie rodziny;

- rozwijanie zainteresowań;
- sukcesy odnoszone przez uczniów;
- udział w życiu szkoły i grupy;
- aktywność artystyczna i sportowa;
- rozwijanie samodzielności;
- pozytywne wzmacnianie;
- jasno określone zasady;
- przewidywalna organizacja dnia;
- współpraca szkoły z rodziną;
- współpraca ze środowiskiem lokalnym.

V. CZYNNIKI RYZYKA

W działaniach profilaktycznych należy uwzględniać między innymi:
- trudności komunikacyjne;
- trudności w rozpoznawaniu i wyrażaniu emocji;
- impulsywność;
- trudności w rozwiązywaniu konfliktów;
- zachowania agresywne lub autoagresywne;
- zależność od osób dorosłych;
- podatność na wpływ innych osób;
- trudności w ocenie sytuacji społecznych;
- ryzyko wykorzystania lub manipulacji;
- ograniczoną umiejętność przewidywania konsekwencji zachowania;
- nadmierne korzystanie z urządzeń elektronicznych;
- kontakt z nieodpowiednimi treściami internetowymi;
- ryzyko uzależnień;
- izolację społeczną;
- trudności w funkcjonowaniu rodzinnym;
- brak systematyczności w realizacji zaleceń specjalistów.

VI. MISJA PROGRAMU

MISJA:

Jesteśmy szkołą, która:
D- dba o wszechstronny rozwój uczniów na miarę ich możliwości intelektualnych i psychofizycznych
Z –zapewnia bezpieczeństwo i zapobiega niepożądanym zachowaniom
I – indywidualizuje proces nauczania i wychowania
S – szanuje drugiego człowieka, jego prawo do odmienności

I – integruje się ze środowiskiem lokalnym
A – angażuje społeczność uczniowską w życie szkoły
J – jest otwarta na wprowadzanie zmian.

VII. WIZJA ABSOLWENTA

J – jesteśmy po to, aby nauczać, tłumaczyć, pomagać
U – uczymy poszanowania historii narodu i tradycji regionu oraz wychowujemy w duchu patriotyzmu
T – troszczymy się o podnoszenie efektywności kształcenia na wszystkich etapach edukacyjnych
R – rozwijamy właściwą współpracę z rodzicami w procesie kształcenia i wychowania
O – organizujemy nowatorskie zajęcia przygotowujące uczniów do pełnienia różnych ról w społeczeństwie.

DĄŻYMY DO TEGO, ABY ABSOLWENT SOSW:

- znał swoje mocne strony;
- miał poczucie własnej wartości;
- potrafił komunikować swoje potrzeby;
- znał podstawowe zasady bezpieczeństwa;
- potrafił w miarę swoich możliwości zadbać o siebie;
- znał podstawowe zasady higieny i zdrowego stylu życia;
- potrafił nawiązywać relacje z innymi;
- rozpoznawał podstawowe emocje;
- znał sposoby radzenia sobie w sytuacjach trudnych;
- potrafił korzystać z pomocy innych osób;
- znał podstawowe zasady korzystania z Internetu i telefonu;
- potrafił wykonywać proste obowiązki;
- był przygotowany do podejmowania aktywności społecznej i zawodowej na miarę swoich możliwości;
- szanował innych ludzi;
- przestrzegał przyjętych zasad;
- potrafił dokonywać prostych wyborów i wyrażać własne zdanie.

VIII. GŁÓWNY CEL PROGRAMU

Wszechstronne wspieranie rozwoju uczniów poprzez działania wychowawcze, profilaktyczne, rewalidacyjne, terapeutyczne i opiekuńcze, prowadzące do zwiększania ich samodzielności, bezpieczeństwa, kompetencji społecznych oraz przygotowania do dorosłego życia.

IX. CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Rozwijanie samodzielności i zaradności życiowej.
2. Rozwijanie komunikacji werbalnej i alternatywnych sposobów komunikowania się.

3. Kształtowanie umiejętności rozpoznawania i wyrażania emocji.
4. Rozwijanie umiejętności społecznych.
5. Kształtowanie pozytywnego obrazu własnej osoby.
6. Wzmacnianie poczucia sprawstwa.
7. Kształtowanie odpowiedzialności za siebie i innych.
8. Zapobieganie przemocy i agresji.
9. Kształtowanie umiejętności rozwiązywania konfliktów.
10. Rozwijanie umiejętności bezpiecznego funkcjonowania w środowisku.
11. Promowanie zdrowego stylu życia.
12. Profilaktyka uzależnień.
13. Kształtowanie bezpiecznych zachowań w Internecie.
14. Przygotowanie do dorosłości.
15. Rozwijanie kompetencji związanych z pracą.
16. Kształtowanie właściwych postaw wobec obowiązków.
17. Rozwijanie zainteresowań i talentów.
18. Włączanie uczniów w życie społeczności lokalnej.
19. Wspieranie rodziców/opiekunów w procesie wychowania.
20. Zapewnienie spójności oddziaływań wychowawczych szkoły i grup wychowawczych.

X. OBSZARY DZIAŁAŃ WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNYCH

1. Rozwój osobisty i poczucie własnej wartości

Cele:

- poznawanie siebie;
- rozpoznawanie własnych możliwości;
- budowanie poczucia własnej wartości;
- rozwijanie samodzielności;
- podejmowanie decyzji i dokonywanie wyborów.

Działania:

- wskazywanie mocnych stron ucznia;
- powierzanie uczniom prostych odpowiedzialnych zadań;
- umożliwianie dokonywania wyborów;
- wzmacnianie pozytywnych zachowań;
- organizowanie sytuacji umożliwiających osiąganie sukcesu;
- rozwijanie zainteresowań;
- prezentowanie osiągnięć uczniów.

2. Rozwój emocjonalny

Cele:

- rozpoznawanie emocji;

- wyrażanie emocji w akceptowany sposób;
- rozwijanie umiejętności samoregulacji;
- radzenie sobie ze stresem i frustracją.

Działania:

- zajęcia dotyczące emocji;
- wykorzystywanie zdjęć, symboli, historyjek społecznych i materiałów wizualnych;
- tworzenie indywidualnych sposobów wyciszenia;
- ćwiczenia oddechowe i relaksacyjne;
- nauka komunikowania „nie", „nie chcę", „potrzebuję pomocy";
- opracowanie indywidualnych strategii reagowania w sytuacjach kryzysowych.

3. Kompetencje społeczne

Cele:

- rozwijanie prawidłowych relacji;
- przestrzeganie zasad współżycia;
- rozwijanie współpracy;
- przeciwdziałanie izolacji.

Działania:

- zabawy i ćwiczenia społeczne;
- praca w parach i małych grupach;
- wspólne projekty;
- uroczystości i imprezy szkolne;
- trening umiejętności społecznych;
- nauka proszenia o pomoc;
- nauka czekania na swoją kolej;
- nauka rozwiązywania konfliktów.

4. Bezpieczeństwo i ochrona przed przemocą

Cele:

- rozpoznawanie sytuacji niebezpiecznych;
- znajomość podstawowych zasad bezpieczeństwa;
- przeciwdziałanie przemocy;
- ochrona ucznia przed wykorzystaniem.

Działania:

- ćwiczenie zasad bezpiecznego zachowania;
- nauka rozpoznawania dobrego i złego dotyku;
- nauka rozpoznawania osób zaufanych;

- ćwiczenie reagowania na propozycje nieznajomych;
- trening zachowania w przestrzeni publicznej;
- zajęcia dotyczące bezpieczeństwa na drodze;
- ćwiczenia dotyczące wezwania pomocy;
- przypominanie numerów alarmowych;
- zajęcia dotyczące ochrony własności i danych osobowych.

Szczególny nacisk należy położyć na dostosowanie przekazu do możliwości poznawczych i komunikacyjnych ucznia.

5. Bezpieczeństwo cyfrowe

Cele:

- bezpieczne korzystanie z Internetu;
- ograniczanie zagrożeń związanych z urządzeniami cyfrowymi;
- rozpoznawanie niebezpiecznych kontaktów i treści;
- ochrona prywatności.

Działania:

- nauka zasad bezpiecznego korzystania z telefonu;
- ćwiczenie rozpoznawania osób znanych i nieznanych w Internecie;
- nauka reagowania na niepokojące wiadomości;
- zakaz przekazywania haseł i danych osobowych;
- nauka korzystania z urządzeń pod nadzorem;
- rozmowy o zdjęciach i nagraniach;
- ćwiczenie zgłaszania niebezpiecznych sytuacji dorosłemu;
- edukacja rodziców w zakresie bezpieczeństwa cyfrowego.

6. Zdrowie fizyczne

Cele:

- rozwijanie nawyków higienicznych;
- kształtowanie zdrowego stylu życia;
- zwiększanie aktywności fizycznej;
- rozwijanie świadomości własnego ciała.

Działania:

- trening higieny osobistej;
- nauka prawidłowego mycia rąk i zębów;
- przygotowywanie zdrowych posiłków;
- zajęcia dotyczące zdrowego odżywiania;
- aktywność sportowa;
- spacery i wycieczki;
- zajęcia na świeżym powietrzu;
- edukacja dotycząca snu i odpoczynku;

- profilaktyka chorób i urazów.

7. Zdrowie psychiczne

Cele:

- budowanie poczucia bezpieczeństwa;
- przeciwdziałanie przeciążeniu emocjonalnemu;
- rozwijanie umiejętności proszenia o pomoc;
- wzmacnianie pozytywnych relacji.

Działania:

- indywidualne rozmowy ze specjalistami;
- obserwacja zmian w zachowaniu;
- zapewnienie możliwości wyciszenia;
- rozwijanie sieci osób zaufanych;
- działania integracyjne;
- wzmacnianie poczucia przynależności do grupy;
- współpraca z rodzicami w przypadku niepokojących zmian w funkcjonowaniu ucznia.

8. Profilaktyka uzależnień

Cele:

- zapobieganie kontaktowi uczniów z substancjami psychoaktywnymi;
- rozwijanie umiejętności odmawiania;
- poznawanie skutków używania substancji;
- ograniczanie ryzykownych zachowań.

Działania:

- zajęcia dostosowane do poziomu rozumienia uczniów;
- wykorzystywanie prostych komunikatów i materiałów wizualnych;
- nauka reagowania na propozycję użycia substancji;
- współpraca z rodzicami;
- współpraca ze specjalistami i instytucjami;
- obserwacja zachowania uczniów.

9. Samodzielność i przygotowanie do dorosłości

Cele:

- zwiększanie samodzielności;
- rozwijanie zaradności;

- przygotowanie do życia w możliwie niezależny sposób.

Działania:

- samoobsługa;
- przygotowywanie prostych posiłków;
- sprzątanie;
- pranie i dbanie o odzież;
- gospodarowanie pieniędzmi;
- robienie prostych zakupów;
- korzystanie z komunikacji publicznej;
- załatwianie prostych spraw;
- przestrzeganie zasad bezpieczeństwa;
- planowanie własnego czasu.

10. Przygotowanie do aktywności zawodowej – szczególnie w Szkole specjalnej Przysposabiającej do Pracy

Cele:

- kształtowanie pozytywnego stosunku do pracy;
- rozwijanie obowiązkowości;
- rozwijanie umiejętności wykonywania zadań;
- poznawanie różnych form aktywności zawodowej.

Działania:

- trening pracy;
- wykonywanie zadań zgodnie z instrukcją;
- nauka przygotowania stanowiska pracy;
- przestrzeganie zasad BHP;
- trening punktualności;
- rozwijanie wytrwałości;
- praktyczne ćwiczenia gospodarcze;
- zajęcia z doradztwa zawodowego;
- poznawanie różnych zawodów;
- wizyty w zakładach pracy i instytucjach;
- współpraca ze środowiskiem lokalnym.

11. Kultura osobista i wartości

Cele:

- kształtowanie szacunku wobec innych;
- rozwijanie właściwych form komunikacji;
- przestrzeganie zasad;
- kształtowanie odpowiedzialności.

Działania:

- stosowanie zwrotów grzecznościowych;
- nauka właściwego zachowania w miejscach publicznych;
- kształtowanie szacunku do innych osób;
- rozwijanie odpowiedzialności za własne zachowanie;
- udział w uroczystościach;
- poznawanie tradycji i świąt.

12. Integracja ze środowiskiem lokalnym

Cele:

- rozwijanie samodzielnego funkcjonowania poza SOSW;
- przełamywanie barier społecznych;
- aktywne uczestnictwo uczniów w życiu lokalnej społeczności.

Działania:

- wycieczki;
- wyjścia do sklepów, bibliotek, kin i instytucji;
- korzystanie z komunikacji publicznej;
- udział w wydarzeniach lokalnych;
- współpraca z organizacjami społecznymi;
- akcje charytatywne;
- działania ekologiczne;

XI. ZADANIA DLA GRUP WYCHOWAWCZYCH SOSW

W grupach wychowawczych szczególne znaczenie mają:

- rozwijanie samodzielności;
- utrwalanie umiejętności zdobywanych w szkole;
- wdrażanie do systematycznego wykonywania obowiązków;
- nauka organizowania czasu wolnego;
- rozwijanie relacji rówieśniczych;
- nauka dbania o przestrzeń wspólną;
- rozwijanie umiejętności współpracy;
- przygotowanie do możliwie samodzielnego życia;
- rozwijanie umiejętności praktycznych;
- zapewnienie bezpiecznych warunków wypoczynku;
- profilaktyka zachowań ryzykownych;
- rozwijanie zainteresowań.

Przykładowe zadania wychowawcze:

- dyżury i proste obowiązki;
- przygotowanie posiłków;
- nakrywanie do stołu;
- sprzątanie;
- pranie i składanie odzieży;
- dbanie o higienę;
- planowanie czasu wolnego;
- korzystanie ze sklepu i innych miejsc użyteczności publicznej;
- trening poruszania się po najbliższej okolicy;
- gry i zabawy społeczne;
- zajęcia muzyczne, plastyczne i sportowe;
- trening umiejętności społecznych.

XII. ZADANIA DLA SZKOŁY PODSTAWOWEJ SPECJALNEJ

W Szkole Podstawowej Specjalnej szczególny nacisk należy położyć na:

- rozwijanie podstawowych umiejętności komunikacyjnych;
- rozwijanie samoobsługi;
- kształtowanie podstawowych norm społecznych;
- naukę rozpoznawania emocji;
- rozwijanie umiejętności współpracy;
- bezpieczeństwo;
- higienę;
- zdrowe odżywianie;
- rozwijanie zainteresowań;
- rozwijanie orientacji w najbliższym środowisku;
- przygotowanie do kolejnego etapu edukacyjnego.

XIII. ZADANIA DLA SZKOŁY PRZYSPOSABIAJĄCEJ DO PRACY

W Szkole Specjalnej Przysposabiającej do pracy program koncentruje się szczególnie na:

- przygotowaniu do dorosłości;
- rozwijaniu samodzielności;
- przygotowaniu do aktywności zawodowej;
- rozwijaniu kompetencji społecznych;
- gospodarowaniu pieniędzmi;
- korzystaniu z usług i instytucji;
- korzystaniu z transportu;
- rozwijaniu umiejętności komunikacyjnych;
- przygotowaniu do podejmowania pracy lub innych form aktywności;
- poznawaniu własnych możliwości i ograniczeń;
- rozwijaniu odpowiedzialności;
- kształtowaniu wytrwałości i dokładności.

XIV. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ NA ROK SZKOLNY 2026/2027

Termin	Działanie	Odpowiedzialni
Wrzesień	Diagnoza potrzeb uczniów i analiza czynników ryzyka i chroniących	dyrektor, wychowawcy, specjaliści
Wrzesień	Integracja zespołów klasowych i grup wychowawczych	wychowawcy
Wrzesień	Przypomnienie zasad bezpieczeństwa	nauczyciele, wychowawcy
Wrzesień/ październik	Trening samodzielności i samoobsługi	nauczyciele, wychowawcy
Październik	Dzień Edukacji Narodowej – rozwijanie szacunku i kultury	nauczyciele
Październik/listopad	Zajęcia dotyczące emocji i relacji	psycholog, pedagog, wychowawcy
Listopad	Bezpieczne korzystanie z Internetu i telefonu	nauczyciele, specjaliści
Listopad/grudzień	Działania dotyczące tolerancji i przeciwdziałania wykluczeniu	wychowawcy
Grudzień	Tradycje, wartości, pomoc innym	wychowawcy
Styczeń	Podsumowanie funkcjonowania uczniów w I semestrze	zespoły nauczycieli
Styczeń/luty	Zdrowie psychiczne i sposoby radzenia sobie z trudnymi emocjami	psycholog, pedagog

Termin	Działanie	Odpowiedzialni
Luty	Profilaktyka przemocy i zachowań agresywnych	specjaliści, wychowawcy
Marzec	Zdrowy styl życia i aktywność fizyczna	nauczyciele
Marzec/kwiecień	Aktywność społeczna i ekologiczna	wychowawcy,nauczyciele
Kwiecień	Bezpieczeństwo w przestrzeni publicznej	wychowawcy
Maj	Trening samodzielnego funkcjonowania w środowisku lokalnym	wychowawcy
Maj/czerwiec	Przygotowanie do dorosłości	Wychowawcy, specjaliści
Czerwiec	Podsumowanie osiągnięć uczniów	wychowawcy, nauczyciele
Czerwiec	Ewaluacja programu	dyrektor, zespół ds. programu

XV. WSPÓŁPRACA Z RODZICAMI/OPIEKUNAMI

Współpraca z rodziną obejmuje:
- systematyczny kontakt z rodzicami;
- przekazywanie informacji o funkcjonowaniu ucznia;
- wspólne ustalanie kierunków pracy;
- konsultacje ze specjalistami;
- wspieranie rodziców w rozwijaniu samodzielności dziecka;
- edukację dotyczącą bezpieczeństwa cyfrowego;
- edukację dotyczącą profilaktyki zachowań ryzykownych;
- wspólne rozwiązywanie problemów wychowawczych;
- angażowanie rodziców w życie SOSW;
- przekazywanie materiałów i wskazówek do pracy w domu.

XVI. ZADANIA NAUCZYCIELI I WYCHOWAWCÓW

Każdy nauczyciel i wychowawca:
- tworzy atmosferę bezpieczeństwa i akceptacji;
- zna potrzeby i możliwości ucznia;
- stosuje indywidualizację;
- wzmacnia pozytywne zachowania;
- reaguje na przemoc i zachowania zagrażające bezpieczeństwu;
- wspiera ucznia w rozwijaniu samodzielności;
- kształtuje właściwe relacje społeczne;
- współpracuje z rodzicami;
- współpracuje z zespołem specjalistów;
- realizuje działania profilaktyczne w codziennych sytuacjach;
- dokumentuje istotne działania i obserwacje.

XVII. ZADANIA PEDAGOGA I PSYCHOLOGA

Do zadań specjalistów należy w szczególności:
- diagnozowanie potrzeb uczniów;
- prowadzenie działań profilaktycznych;
- wspieranie uczniów w sytuacjach kryzysowych;
- prowadzenie zajęć indywidualnych i grupowych;
- rozwijanie kompetencji emocjonalnych i społecznych;
- wspieranie nauczycieli;
- konsultacje dla rodziców;
- monitorowanie sytuacji uczniów zagrożonych wykluczeniem;
- współpraca z poradnią psychologiczno-pedagogiczną;
- współpraca z innymi instytucjami pomocowymi.

XVIII. ZASADY POSTĘPOWANIA W SYTUACJACH TRUDNYCH

W sytuacji zachowania zagrażającego bezpieczeństwu należy:
1. zapewnić bezpieczeństwo uczniowi i pozostałym osobom;
2. ograniczyć bodźce nasilające zachowanie;
3. zastosować znane uczniowi strategie wyciszenia;
4. komunikować się spokojnie i w sposób dostosowany do możliwości ucznia;
5. nie stosować zawstydzania, ośmieszania ani gróźb;
6. po ustąpieniu kryzysu ustalić jego możliwe przyczyny;
7. poinformować osoby odpowiedzialne;
8. w razie potrzeby skontaktować się z rodzicami;
9. udokumentować istotne zdarzenie;
10. w razie potrzeby zmodyfikować działania wychowawcze lub profilaktyczne.

XIX. EWALUACJA PROGRAMU

Ewaluacja będzie prowadzona poprzez:
- obserwację uczniów;
- analizę dokumentacji;
- analizę sytuacji wychowawczych;
- analizę frekwencji;
- analizę udziału uczniów w działaniach;
- rozmowy z uczniami dostosowane do ich możliwości;
- rozmowy z rodzicami;
- rozmowy z nauczycielami i wychowawcami;
- ankiety dla pracowników i rodziców;
- analizę osiągnięć uczniów;
- analizę realizacji harmonogramu.

Wskaźniki realizacji programu

O skuteczności programu świadczyć będą między innymi:

- zwiększenie samodzielności uczniów;
- poprawa komunikowania potrzeb;
- ograniczenie zachowań agresywnych;
- zwiększenie liczby zachowań prospołecznych;
- poprawa przestrzegania zasad bezpieczeństwa;
- wzrost aktywności uczniów;
- większa samodzielność w wykonywaniu obowiązków;
- poprawa umiejętności korzystania z przestrzeni publicznej;
- rozwój umiejętności związanych z przygotowaniem do pracy;
- większe zaangażowanie rodziców we współpracę z placówką.

XX. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Program realizowany jest przez wszystkich pracowników pedagogicznych Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Dębnie im.Mieczysława Jopka.
2. Działania wychowawczo-profilaktyczne są realizowane podczas zajęć edukacyjnych, rewalidacyjnych, specjalistycznych, wychowawczych oraz w grupach wychowawczych.
3. Program jest dostosowywany do indywidualnych potrzeb uczniów.
4. Działania określone w programie powinny być spójne z IPET-ami oraz innymi dokumentami obowiązującymi w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Dębnie im.Mieczysława Jopka.
5. Program podlega ewaluacji i może być modyfikowany w trakcie roku szkolnego, jeżeli wynika to z potrzeb uczniów lub zmian w funkcjonowaniu placówki.
6. Szczegółowe działania mogą być określane w planach pracy klas, grup wychowawczych, zespołów i specjalistów.

XXI. UCHWALENIE PROGRAMU

Program Wychowawczo-Profilaktyczny Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego na rok szkolny 2026/2027 został opracowany na podstawie diagnozy potrzeb uczniów oraz czynników chroniących i czynników ryzyka.
Program został przyjęty/uchwalony zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oświatowego. Został uchwalony przez Radę Rodziców w porozumieniu z Radą Pedagogiczną Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Dębnie im. Mieczysława Jopka w dniu 25.09.2026 r.

Przewodniczący Rady Pedagogicznej:

.....

Przedstawiciel Rady Rodziców:

.....

ZAŁĄCZNIK 1

PROPOZYCJA ROCZNEGO PLANU DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH

Obszar	Cel	Działanie	Odbiorcy	Termin	Odpowiedzialni
Bezpieczeństwo	Rozpoznawanie zagrożeń	Zajęcia i treningi	uczniowie	cały rok	nauczyciele
Emocje	Rozwijanie samoregulacji	Trening emocji	uczniowie	cały rok	psycholog, wychowawcy
Relacje	Przeciwdziałanie izolacji	Zajęcia integracyjne	uczniowie	cały rok	wychowawcy
Przemoc	Ochrona ucznia	Edukacja i reagowanie	uczniowie, rodzice	cały rok	specjaliści
Internet	Bezpieczeństwo cyfrowe	Zajęcia praktyczne	uczniowie, rodzice	XI–VI	nauczyciele
Zdrowie	Zdrowy styl życia	Aktywność i edukacja	uczniowie	cały rok	nauczyciele
Uzależnienia	Zapobieganie zachowaniom ryzykownym	Zajęcia profilaktyczne	uczniowie	cały rok	specjaliści
Samodzielność	Przygotowanie do dorosłości	Trening praktyczny	uczniowie	cały rok	nauczyciele, wychowawcy
Rodzina	Współpraca	Konsultacje i spotkania	rodzice	cały rok	wychowawcy, specjaliści

ZAŁĄCZNIK 2

PROPOZYCJA TEMATÓW DO REALIZACJI W GRUPACH WYCHOWAWCZYCH

- „Jestem częścią grupy”.
- „Poznajemy nasze zasady”.
- „Jak poprosić o pomoc?”.
- „Jak powiedzieć, że czegoś nie chcę?”.
- „Moje emocje”.
- „Co pomaga mi się uspokoić?”.
- „Dbam o swoją higienę”.
- „Zdrowe jedzenie”.
- „Bezpiecznie na ulicy”.
- „Bezpiecznie w sklepie”.
- „Jak korzystać z telefonu?”.
- „Kogo mogę mieć w kontaktach?”.
- „Nie podaję swoich danych”.
- „Nie każda osoba w Internecie jest moim znajomym”.
- „Co robić, kiedy ktoś mnie straszy?”.
- „Dbam o swoje rzeczy”.
- „Pomagam innym”.
- „Wspólnie wykonujemy obowiązki”.
- „Przygotowujemy prosty posiłek”.
- „Jak gospodarować pieniędzmi?”.
- „Moje zainteresowania”.
- „Co chciałbym robić w przyszłości?”.
- „Jestem potrzebny – potrafię pomagać”.
- „Przygotowujemy się do dorosłości”.